

**ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА**

www.iph.mk

Ул. "50 Дивизија" бр. 6, 1000 СКОПЈЕ

ОДДЕЛ ЗА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

**ДВИЖЕЊЕ НА АКУТНИТЕ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА
ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ВО 2021 ГОДИНА**

Скопје, март 2022 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД	5
1. ГРУПИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	8
2. МОРТАЛИТЕТ ОД АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	9
3. ЕПИДЕМИИ НА АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	10
4. КАПКОВИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	11
4.1. ЗАБОЛУВАЊА ПРОТИВ КОИ СЕ СПРОВЕДУВА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА.....	12
4.1.1. <i>Дифтерија</i>	13
4.1.2. <i>Инфекции со хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ)</i>	13
4.1.3. <i>Мали сипаници</i>	13
4.1.4. <i>Заразни заушки</i>	13
4.1.5. <i>Рубеола</i>	14
4.1.6. <i>Голема кашлица</i>	14
4.2. ОСТАНАТИ КАПКОВИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	14
4.2.1. <i>Овчи сипаници</i>	14
4.2.2. <i>Скарлатина</i>	15
4.2.3. <i>Епидемски менингитис (менингококна болест)</i>	15
4.2.4. <i>Инфективна мононуклеоза</i>	15
4.2.5. <i>Легионелоза (легионерска болест)</i>	15
4.2.6. <i>Пневмококни инфекции</i>	15
5. ЦРЕВНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	16
5.1. <i>ЕНТЕРОКОЛИТИС</i>	17
5.2. <i>БАКТЕРИСКИ АЛИМЕНТАРНИ ИНФЕКЦИИ И ИНТОКСИКАЦИИ (АТИ)</i>	18
5.3. <i>ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП А</i>	18
5.4. <i>САЛМОНЕЛОЗИ</i>	19
5.5. <i>ШИГЕЛОЗА</i>	19
5.6. <i>ИНФЕКЦИИ СО ESCHERICHIA COLI</i>	19
5.7. <i>ТИФУСИ И ПАРАТИФУСИ</i>	20
5.8. <i>ЏАРДИЈАЗА</i>	20
5.9. <i>ЛИСТЕРИОЗА</i>	20
5.10. <i>КАМПИЛОБАКТЕРИОЗА</i>	20
6. ЗООНОЗИ	21
6.1. <i>БРУЦЕЛОЗА</i>	22
6.2. <i>ЕХИНОКОКОЗА</i>	22
6.3. <i>ЛАЈШМАНИОЗА</i>	23
6.4. <i>КЈУ-ТРЕСКА</i>	23
6.5. <i>АНТРАКС</i>	23
6.6. <i>ТЕТАНУС</i>	24
6.7. <i>ЛАЈМ БОРЕЛИОЗА (ЛАЈМСКА БОЛЕСТ)</i>	24
6.8. <i>ТУЛАРЕМИЈА</i>	24
6.9. <i>ОСТАНАТИ ЗООНОЗИ</i>	24
7. СЕКСУАЛНО И КРВНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ.....	25
7.1. <i>ГОНОРЕЈА</i>	25
7.2. <i>СИФИЛИС</i>	25
7.3. <i>ХЛАМИДИЈАЗА</i>	25
7.4. <i>ХИВ/СИДА</i>	26
7.5. <i>ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП Б</i>	26
7.6. <i>ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП Ц</i>	27

8.	ОСТАНАТИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	27
8.1.	<i>СКАБИЕС.....</i>	28
8.2.	<i>ВИРУСЕН ЕНЦЕФАЛИТИС</i>	28
8.3.	<i>БАКТЕРИСКИ МЕНИНГИТИСИ</i>	29
8.4.	<i>МАЛАРИЈА.....</i>	29
8.5.	<i>ТОКСОПЛАЗМОЗА</i>	29
8.6.	<i>ХЕМОРАГИЧНИ ТРЕСКИ</i>	29
8.7.	<i>НЕОПРЕДЕЛЕН ВИРУСЕН ХЕПАТИТ.....</i>	30
9.	ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ.....	31
9.1.	<i>ГРИП / ИЛИ</i>	31
9.2.	<i>COVID-19.....</i>	32
9.3.	<i>АКУТНА ФЛАКЦИДНА ПАРАЛИЗА (АФП)</i>	36
ПРИЛОГ	37

КОРИСТЕНИ КРАТЕНКИ

АФП	–	Акутна флакцидна парализа
ИЈЗ	–	Институт за јавно здравје
ИЛИ	–	Заболувања слични на грип
Лт	–	Стапка на смртност/леталитет
Мб	–	Стапка на заболување/морбидитет
МЗ	–	Министерство за Здравство
МРП	–	Морбили-Рубеола-Паротит
Мт	–	Стапка на умирање/морталитет
ПЕ	–	Подрачна единица
РСМ	–	Република Северна Македонија
СИДА	–	Синдром на стекната имунодефициенција
СПИ	–	Сексуално преносливи инфекции
СКПИ	–	Сексуално и крвно преносливи инфекции
ХиБ	–	Хемофилус инфлуенца тип Б
ХИВ	–	Хуман имунодефициентен вирус
ЦЈЗ	–	Центар за јавно здравје
I	–	Инциденца

Во Извештајот е даден преглед на регистрираните акутни заразни заболувања во 2021 година кои подлежат на задолжително пријавување, согласно важечката законска и подзаконска регулатива:

- **Закон за заштита на населението од заразни болести**
Службен Весник на Република Македонија, број 66/2004 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен Весник на РМ, број 139/2008 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 99/2009 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 146/2014 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 150/2015 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 37/2016 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РСМ, број 257/2020 година
- **Правилник за начинот на пријавување и формата и содржината на обрасците за пријавување на заразните болести и микробиолошки докажаните причинители**
Службен весник на РМ, број 46/2009 година.

Врз основа на секојдневната обработка на добиените податоци, информации, извештаи и теренски увиди во текот на годината, за тековната епидемиолошка состојба и преземените превентивни и против епидемиски мерки редовно беа информирани Министерството за здравство на Република Северна Македонија и другите релевантни тела и институции.

РЕЗИМЕ

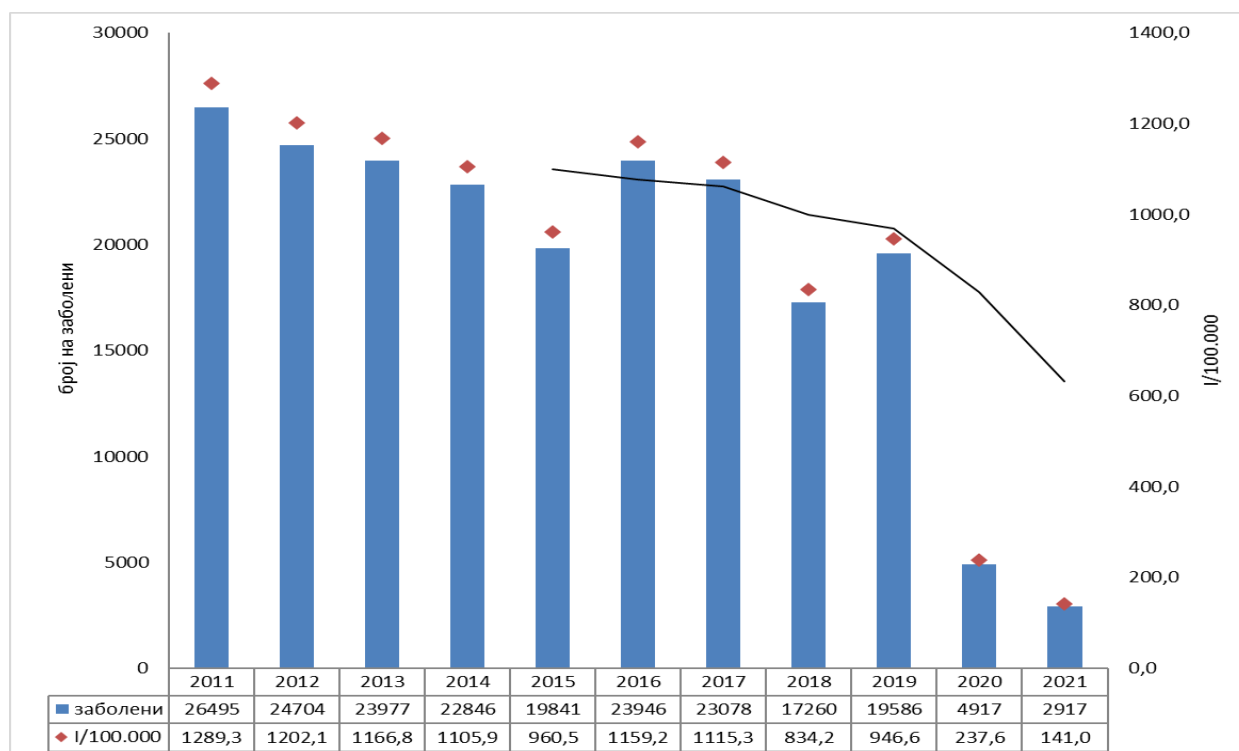
Во текот на 2021 година, пријавени се вкупно **2.917 заболени** од акутни заразни заболувања (без КОВИД-19, грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинители на заразни болести и АФП случаи) (Табела 1, 2 и 3 во Прилог), со вкупен **морбидитет 141,0/100.000 жители**.

Во текот на 2021 година се пријавени значително помал број на заболени лица од заразни заболувања во однос на претходниот период. Всушност, ова претставува најмал број на регистрирани случаи на заразни болести во последните 70 години и се должи на пандемијата на COVID-19 која тешко го погоди пред сè, здравствениот систем. Пандемијата придонесе за нарушување на системот за надзор над заразни болести, како резултат на ангажирањето на сите чинители од здравствениот сектор во одговор на пандемијата. Затоа, презентираниите податоци во овој извештај мора да се толкуваат со претпазливост и во обзир да се земе претходно изложената ситуација со COVID-19 пандемијата.

Бројот на регистрирани случаи на акутни заразни заболувања во 2021 е намален за 40,7% во однос на 2020 година кога беа регистрирани 4.917 случаи (I=237,6/100.000).

Во десетгодишниот период од 2011-2020 година, најголем број на заболени (n=26.495, I=1.289,3/100.000) се регистрирани во 2011 година, додека најмал број (n=4.917, I=237,6/100.000) во 2020 година. Петгодишниот движечки тренд покажува тенденција на намалување на бројот на заболени (Графикон 1).

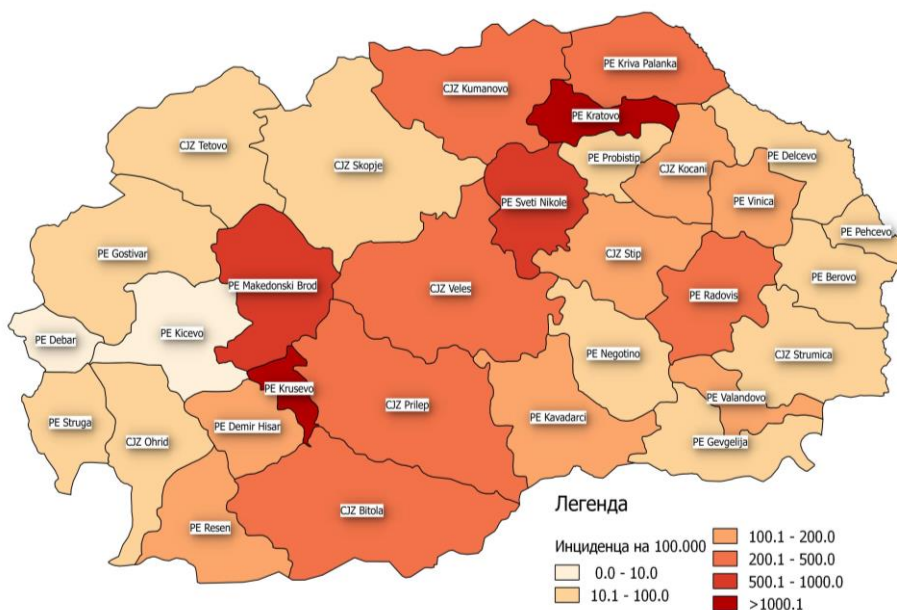
Графикон 1. Акутни заразни заболувања во Р.С. Македонија, регистриран број, инциденца на 100.000 жители и 5 годишен движечки тренд (2011-2021)

Како и во претходната година, најголем број од акутни заразни заболувања во 2021 година отпаѓаат на ентероколитите (n=1.420) и овчите сипаници (n=776) кои заедно чинат 75,3% од вкупниот број на регистрирани заболувања во 2021 година.

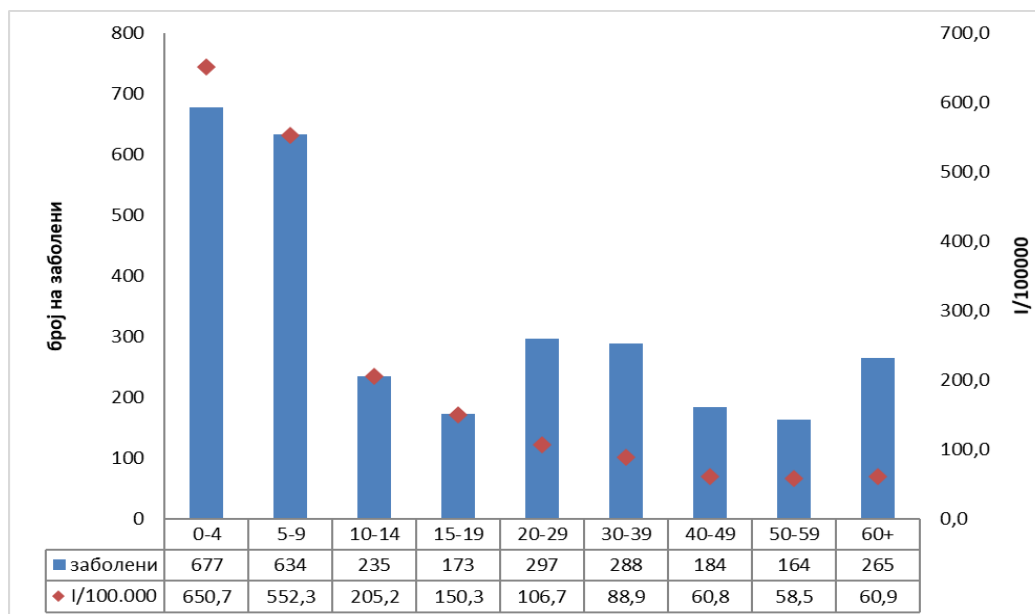
Од вкупниот број – 31 извештајна единица, најголем број на заболени се пријавени на територијата на Центарот за јавно здравје – Скопје (n=488; 16,7%), додека највисока инциденца од 1.972,3 на 100.000 жители регистрирана е на територијата на ПЕ Кратово и 1.304,6/100.000 на територијата која ја покрива ПЕ Крушево (Картограм 1).

Картограм 1. Географска дистрибуција на заболени од акутни заразни заболувања во 2021 година, инциденца на 100.000 жители

Во однос на дистрибуцијата по возраст, најголем број заболени од акутни заразни болести (n=677) и највисока инциденца (650,7/100.000) се регистрирани кај децата на возраст од 0-4 години. Најмал број заболени (164) и најниска инциденца (58,5/100.000) се регистрира кај лицата припадници на возрасната група од 50-59 години (Графикон 2).

Графикон 2. Возрасна дистрибуција по број и инциденца на 100.000 жители на заболени од акутни заразни заболувања, Р.С. Македонија, 2021 година

Не постои значајна разлика во дистрибуцијата на заразни заболувања по пол во 2021 година - 50,3% се од женски пол, со инциденца од 142,0/100.000 жители, а 49,7% се од машки пол, каде инциденцата изнесува 140,0/100.000.

1. ГРУПИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2021 година, 60,8% од сите случаи се регистрирани во групата на цревни заразни заболувања - пријавени се 1.799 случаи, со инциденца од 87,0 на 100.000 жители.

На второ место по број на заболени се капкови заразни заболувања кои во вкупниот број на случаи учествуваат со 29,0%, а пријавени се 860 случаи и инциденца од 41,6/100.000.

Сексуално преносливите и крвно преносливите инфекции се регистрираат со вкупно 115 случаи или 3,9% од вкупниот број на заразни заболувања ($I=5,6/100.000$). Бројот на новорегистрирани случаи на ХИВ/СИДАвброени во оваа група во текот на 2021 година изнесува $n=44$.

Зоонозите се регистрираат со 16 заболени или 0,5% и инциденца од 0,8/100.000.

Останатите заболувања во 2021 година се регистрираат со 171 случај (5,8%) и инциденца од 8,3/100.000.

Деталните прикази на акутните заразни заболувања регистрирани во 2021 година се дадени во Прилог на извештајот, во табели (Табела 1, 2 и 3) и тоа:

- По Центри за јавно здравје/нивни подрачни единици (каде се регистрирани) и за цела Републиката, како и по исход на заболувањето - во Табела 1;
- По возрастни групи, пол и исход на заболувањето за целата Републиката - Табела 2;
- По месец на јавувањето и исход на болеста за целата Републиката - Табела 3.

ДЕСЕТ НАЈЧЕСТИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2021 година, десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања се регистрираат со 2.845 случаи и чинат 97,5% од вкупно регистрираните заразни заболувања (без КОВИД-19, грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинители на заразни болести и АФП).

Во 2021 година, десетте најчести заболувања се регистрираат со инциденца од 137,5 на 100.000 жители (Табела 1).

Табела 1. Десет најчести акутни заразни заболувања, Р.С. Македонија, 2021 година

Заболување	Број на болени	I/100.000
Ентероколитиси	1.420	68,6
Овчи сипаници	776	37,5
Салмонелози	194	9,4
Шуга	151	7,3
Инфекции предизвикани од E. coli	101	4,9
АТИ	67	3,2
Инфективна мононуклеоза	62	3,0
Инфекции со Хламидија	34	1,6
Вирусен хепатитис Б	29	1,4
Скарлатина	11	0,5
ВКУПНО	2.845	137,5

2. МОРТАЛИТЕТ ОД АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во текот на 2021 година, регистриран е еден смртен случај асоциран со акутно заразно заболување вирусен хепатит Б, (без КОВИД-19, грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинител на заразни болести и АФП).

Регистрираниот морталитет од акутни заразни заболувања во 2021 година изнесува Мт=0,05 на 100.000 жители и е идентичен со претходната година (0,05) (Табела 2).

Табела 2. Морталитет од акутни заразни заболувања, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Мт/ 100.000	0,68	0,63	0,54	0,53	0,39	0,48	0,34	0,39	0,82	0,05	0,05

3. ЭПИДЕМИИ НА АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во тек на 2021 пријавени се 3 епидемии на заболувања кои се пренесуваат преку храна или вода. Регистрирани се вкупно 195 заболени лица, од кои 12 биле хоспитализирани или задржани на лекување во дневна болница. Од пријавените епидемии, две се алиментарни, а кај една е претпоставен хидречен начин на пренос.

- *Алиментарна токсинфекција (Salmonella enteritidis)*, епидемијата е пријавена во месец мај од страна на ЦЈЗ Куманово и одјавена е во месец јуни во 2021 година. Во оваа епидемија, регистрирана во детска градинка во Куманово, пријавени се вкупно 90 заболени лица, од кои 12 биле хоспитализирани, а смртни случаи не се пријавени.
- Епидемија на *акутен ентероколитис*, пријавена во месец јули од страна на ЦЈЗ Тетово и одјавена истиот месец 2021 година. Во оваа епидемија, регистрирана во с.Брвеница за која е утврдено пренос по хидричен пат, пријавени се 93 заболени лица, а хоспитализирани и смртни случаи не се пријавени. Причинителот не е утврден.
- *Алиментарна интоксикација (Staphylococcus aureus)*, епидемија пријавена во месец август од страна на ЦЈЗ Прилеп и одјавена истиот месец 2021 година. Во оваа епидемија, регистрирана кај гости на домашна слава во с.Дупјачани, пријавени се вкупно 12 заболени лица, додека хоспитализирани и смртни случаи не се пријавени.

Епидемиолозите од надлежните епидемиолошки служби каде се пријавени епидемиите извршиле епидемиолошки истражувања, согласно протокол за истражување на епидемии и брза реакција во кризи состојби на подрачје на ЦЈЗ/ПЕ при што изготвиле епидемиолошки анкети и земале материјали за лабораториско докажување/потврдување на причинителот, односно утврдување на изворот и патот на пренесување.

Пандемија од КОВИД-19

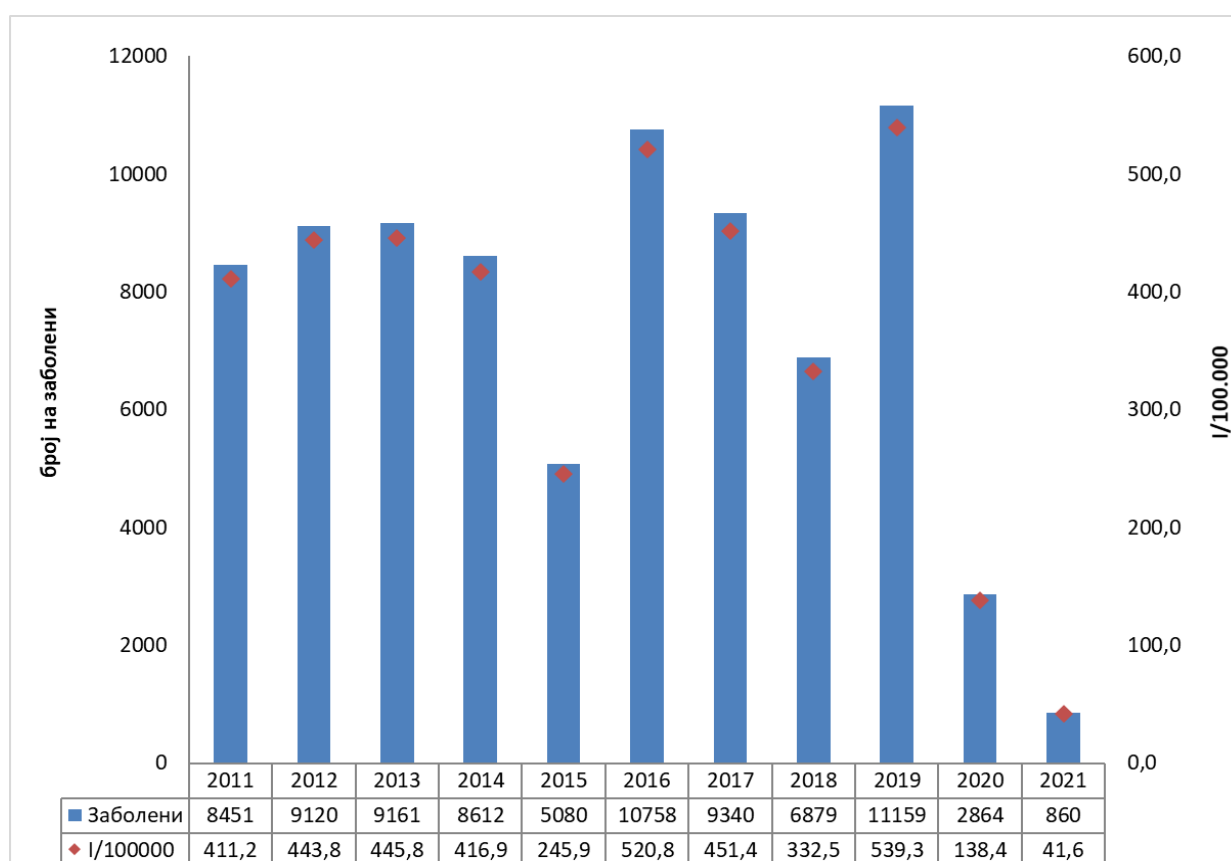
На 20.01.2020, Светската здравствена организација го прогласи ново појавеното заболување КОВИД-19 за јавно-здравствена итност од меѓународно значење, а на 11.03.2020 година прогласи пандемија предизвикана од SARS CoV-2, нов, дотогаш непознат вирус. Подетален опис на епидемиолошката состојба со КОВИД-19 во Републиката, ќе биде даден во соодветно поглавје (10. ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ, 10.2. COVID-19).

4. КАПКОВИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Капковите заразни заболувања во 2021 година во Република Северна Македонија се регистрирани со 860 случаи и инциденца од 41,6 на 100.000 жители.

Во периодот 2011-2020 година, регистрираната инциденца од оваа група на заболувања се движи од 138,4 во 2020 до 539,3 на 100.000 жители во 2019 година (Графикон 3).

Графикон 3. Број на заболени и инциденца на 100.000 жители од капкови заразни заболувања, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година

Во 2021, како и во претходните пет години, во групата на капкови заразни заболувања, овчите сипаници се регистрираат со највисока инциденца (37,5/100.000). Не се регистрирани случаи на рубеола и мали сипаници, инфекции предизвикани од ХиБ, пневмококни инфекции и голема кашлица, а со најниска инциденца од 0,05 на 100.000 жители, се регистрира менингококната болест и легионерска болест.

Во изминатиот петгодишен период, најниска просечна инциденца од 0,1/100.000 се регистрира кај менингококната болест и инфекциите предизвикани со ХиБ (Табела 3).

Од групата на капкови заразни заболувања не се пријавени епидемии во текот на 2021 година.

Табела 3. Капкови заразни заболувања, I/ 100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2016-2020 и 2021

Заболување/ година	2021	Просек 2016 - 2020	2020	2019	2018	2017	2016
Овчи сипаници	37,5	352,1	128,6	416,8	296,7	423,3	495,4
Скарлатина	0,5	11,1	3,9	15,6	12,7	12,4	11,0
Мононуклеоза инфективна	3,0	12,2	5,1	16,4	16,1	11,9	11,4
Легионерска болест	0,05	0,2	0,0	0,3	0,4	0,0	0,1
Заразни заушки	0,44	1,4	0,4	1,4	1,4	1,5	2,2
Пневмококни инфекции	0,0	0,3	0,0	0,4	0,2	0,4	0,3
Мали сипаници	0,0	18,4	0,0	87,9	3,1	0,9	0,0
Менингококна болест	0,05	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Голема кашлица	0,0	0,6	0,4	0,2	1,5	0,6	0,2
Инфекции предизвикани со ХиБ	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,05
Рубеола (црвенка)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ВКУПНО	41,6	396,5	138,6	539,3	332,5	451,4	520,8

4.1. Заболувања против кои се спроведува задолжителна имунизација

Од групата на акутните капкови заразни заболувања, во Република Северна Македонија континуирана задолжителна имунизација се спроведува против малите сипаници, рубеолата, заразните заушки, големата кашлица и дифтеријата, а од 2008 година против заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ). Во втората половина на 2019 година, во редовниот Календар за имунизација воведени се две нови вакцини, од кои едната е против пневмококни инфекции.

Вакцинацијата против заболувања предизвикани од *Streptococcus pneumoniae* започна да се спроведува со давање на конјугирана пневмококна вакцина. На вакцинација со пневмококната вакцина се подлежат сите деца со навршени 60 дена од животот, најдоцна до 5 годишна возраст. Доенчињата на возраст од 2-11 месеци се вакцинаат со две дози и една доза ревакцина (бустер доза). Кај деца постари од 12 месеци (во моментот кога ја отпочнале вакцинацијата), не се дава ревакцина (бустер доза), а децата на возраст од 2 до 5 години се вакцинираат со давање само на една доза вакцина.

Просечната годишна инциденца на заболувањата против кои се врши задолжителна имунизација во претходниот петгодишен период, како и во 2021 година, е значително намалена во споредба со просекот за петгодишниот период пред воведувањето на задолжителната имунизација (Табела 4).

Табела 4. Просечна инциденца на 100.000 жители пет години пред воведување на вакцинација, 2016-2020 и инциденца на 100.000 во 2021 година

Заболување/период	Мали сипаници	Рубеола	Заразни заушки	Голема кашлица	ХиБ	Пневмококни инфекции
Просек за последни 5г пред воведување на задолжителна вакцинација	690,2	106,4	479,4	263,0	/	2,4
Просек 2016-2020	0,8	0,0	1,2	0,6	0,1	0,3
2021	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0

4.1.1. Дифтерија

Последен случај на Дифтеријата во Р.С. Македонија е регистриран во 1977 година.

4.1.2. Инфекции со хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ)

Во 2021 година, не е регистриран случај на инфекција предизвикана од ХиБ.

Од почетокот на задолжителното законско пријавување во 2010 година, ова заболување се регистрира со поединечни случаи.

4.1.3. Мали сипаници

Во 2021 година во Република Северна Македонија, не се пристигнати пријави за мали сипаници. Последната регистрирана епидемија на ова заболување во Република Северна Македонија, која започна во декември 2018 беше одјавена на 06.12.2019 година. Во епидемијата беа регистрирани вкупно 1.901 заболено лице, со стапка на заболување од 91,9 на 100.000 жители, од кои 852 или 44,8% биле хоспитализирани. Кај 302 од заболените лица (15,9%) се регистрирани компликации на заболувањето. Во епидемијата регистрирани се четири смртни случаи асоцирани со мали сипаници, и тоа кај деца на возраст од 5,5 до 13 месеци, сите невакцинирани со МРП вакцина.

4.1.4. Заразни заушки

Во 2021 година регистрирани се вкупно 9 случаи на заразни заушки со инциденца од 0,4 на 100.000 жители, идентично во споредба со минатата, 2020 година.

Во последниот десетгодишен период, најмал број на случаи е регистриран во 2020 година (n=9), а најголем број (n=111) и инциденца од 5,4/100.000 регистрирани се во 2011 година (Табела 5).

Табела 5. Заразни заушки, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	111	97	60	52	52	45	32	28	29	9	9
I/100.000	5,4	4,7	2,9	2,5	2,5	2,2	1,5	1,4	1,4	0,4	0,4

Не се забележува значителна разлика во возрастната дистрибуција на случаите на заразни заушки во 2021 година, што е резултат на малиот број на пријавени случаи, а регистрирани се заболени во повеќето возрастни групи.

4.1.5. Рубеола

Во текот на 2021 година не е регистриран случај на заболено лице од рубеола.

Во периодот од 2011-2020 се регистрира јасен негативен тренд, а инциденцата се движи од 0,4 на 100.000 во 2011 до 0, односно ниту еден пријавен случај во: 2013, 2014, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 година.

4.1.6. Голема кашлица

Во 2021 година, не се регистрирани случаи на голема кашлица во Р.С.М. (Табела 3 и 6). Бројот на случаи на голема кашлица во 2018 е највисок во десет-годишниот период 2011-2020 ($n=32$; $I=1,6/100.000$), а во 2013 е најнизок ($n=1$; $I=0,05/100.000$). Не е регистриран случај во 2015 година (Табела 6).

Табела 6. Голема кашлица, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	6	9	1	4	0	4	13	32	4	2	0
$I/100.000$	0,3	0,4	0,05	0,2	0,0	0,2	0,6	1,6	0,2	0,1	0,0

4.2. Останати капкови заразни заболувања

4.2.1. Овчи сипаници

Во 2021 година, овчите сипаници се регистрираат со 776 случаи и инциденца од 37,5 на 100.000 жители (Табела 3, Графикон 4). Овчите сипаници се најчесто пријавувано заразено заболување од групата на капкови заразни заболувања во 2021 и чинат 90,2% од сите пријавени случаи од оваа група. Овчите сипаници чинат 26,6% од вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2021 година.

Во периодот 2011-2020 година, најмал број заболени ($n=2.660$) и најниска инциденца од овчи сипаници од 128,6 на 100.000 жители се регистрирани во 2020 година (Графикон 6).

Графикон 4. Овчи сипаници, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, 2011-2020 и 2021

4.2.2. Скарлатина

Во 2021 година регистрирани се 11 заболени со инциденца од 0,5 на 100.000 жители (Табела 7).

Во претходниот десетгодишен период, највисок број ($n=398$) и инциденца ($19,4/100.000$) на заболени од скарлатина се регистрира во 2012, а најнизок ($n=81$; $I=3,9/100.000$) во 2020 година (Табела 7).

Табела 7. Скарлатина, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	17,4	19,4	14,7	16,2	10,9	11,0	12,4	12,7	15,6	3,9	0,5
$I/100.000$	357	398	303	334	225	228	256	262	323	81	11

4.2.3. Епидемиски менингитис (менингококна болест)

Во текот на 2021 година, регистриран е еден случај, исто како и претходната година. Заболувањето се регистрира со спорадични случаи во претходниот петгодишен период, а во изминатите 10 години се регистрирани вкупно 20 случаи, од кои најголем број во 2011 година ($n=6$; $I=0,3/100.000$).

4.2.4. Инфективна мононуклеоза

Пријавени се 62 случаи ($I=3,0/100.000$) на инфективна мононуклеоза во 2021 година. Регистрираните случаи во 2019 ($n=340$) се највисок број на заболени пријавени на годишно ниво, во последните 10 години. Во периодот 2011-2020 година, регистрираната инциденца од ова заболување на 100.000 жители се движи од 5,1 во 2020 година до 16,4 во 2019 година (Табела 8).

Табела 8. Инфективна мононуклеоза, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, 2011-2020 и 2021

Година	2011	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	218	228	218	201	234	235	247	334	340	106	62
$I/100.000$	10,6	11,1	10,6	9,7	11,3	11,4	11,9	16,1	16,4	5,1	3,0

4.2.5. Легионелоза (легионерска болест)

До Институтот за јавно здравје, во текот на 2021 година пристигна една пријава за легионерска болест (Табела 3). Во последните 10 години, најголем број на случаи ($n=62$; $I=3,0/100.000$) биле регистрирани во 2013 година, а само во 2017 нема пријавено заболени.

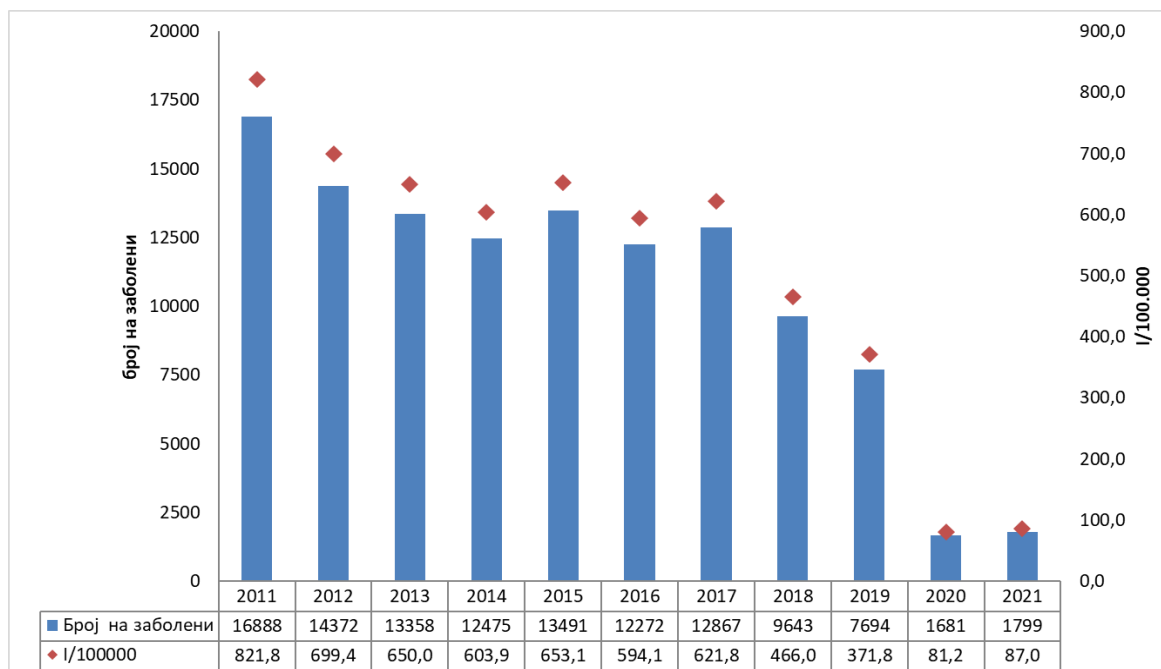
4.2.6. Пневмококни инфекции

Во 2021 година не се пристигнати пријави за пневмококни инфекции. Од почетокот на законското пријавување на оваа болест во 2010 година, пријавени се вкупно 73 случаи, од кои најголем број во 2015 ($n=15$) и 2014 година ($n=14$) со инциденца од по $0,7/100.000$.

5. ЦРЕВНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2021 година во групата на цревни акутни заразни заболувања, регистрирани се 1.799 случаи и инциденца од 87,0 на 100.000 жители. Во периодот од 2011-2020 година, инциденцата на 100.000 жители кај оваа група заболувања се движи од 81,2 во 2020 до 821,8 во 2011 година (Графикон 5).

Графикон 5. Број на заболени и инциденца на 100.000 жители од акутни цревни заразни заболувања, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година

Како и во претходните пет години, највисок број на заболени ($n=1.420$) и инциденца во оваа група ($I=68,6/100.000$) е регистрирана кај ентероколитите (Табела 9).

Останатите заболувања во оваа група се регистрираат со значително пониска инциденца, така што салмонелозите, како второ најчесто заболување, се регистрираат со инциденца од $9,4/100.000$ жители. Инфекциите предизвикани од *E. coli* се трето најчесто заболување со инциденца од $4,9$, а АТИ со $3,2/100.000$ жители (Табела 9).

Табела 9. Инциденца на 100.000 од заболувања во групата на цревни заразни болести, Р.С. Македонија, период 2016-2020 и 2021 година

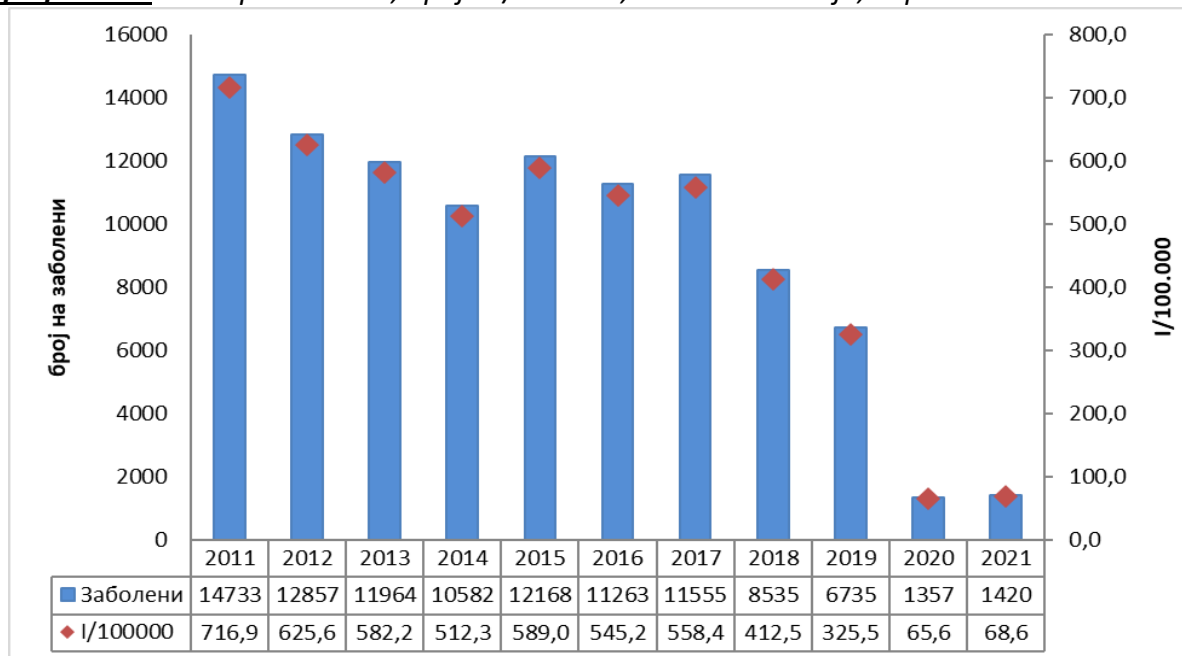
Година / заболување	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Ентероколитиси	68,6	65,6	325,5	412,5	558,4	545,2
АТИ	3,2	2,8	15,5	20,2	35,9	26,1
Вирусен хепатитис А	0,2	2,6	10,4	3,5	1,7	1,0
Салмонелози	9,4	5,8	11,0	18,0	15,3	12,3
Инфекции предизвикани од <i>E. coli</i>	4,9	4,3	7,8	9,1	8,4	8,0
Шигелоза	0,5	0,1	0,4	1,2	0,9	0,8
Листериоза	0,0	0,00	0,05	0,00	0,19	0,0
Кампилобактериоза	0,1	0,05	0,8	0,9	0,1	0,4
Џардијаза	0,05	0,05	0,4	0,6	0,2	0,2

5.1. Ентероколитис

Регистрирани се 1.420 заболени со инциденца од 68,6 на 100.000 жители (Табела 9). Во претходните 10 години, ентероколитите се регистрирани со најнизок број (1.357) и најниска инциденца (65,6/100.000) во 2020, а највисок број (14.733) и инциденца од 716,9/100.000 се регистрирани во 2011 година (Графикон 6).

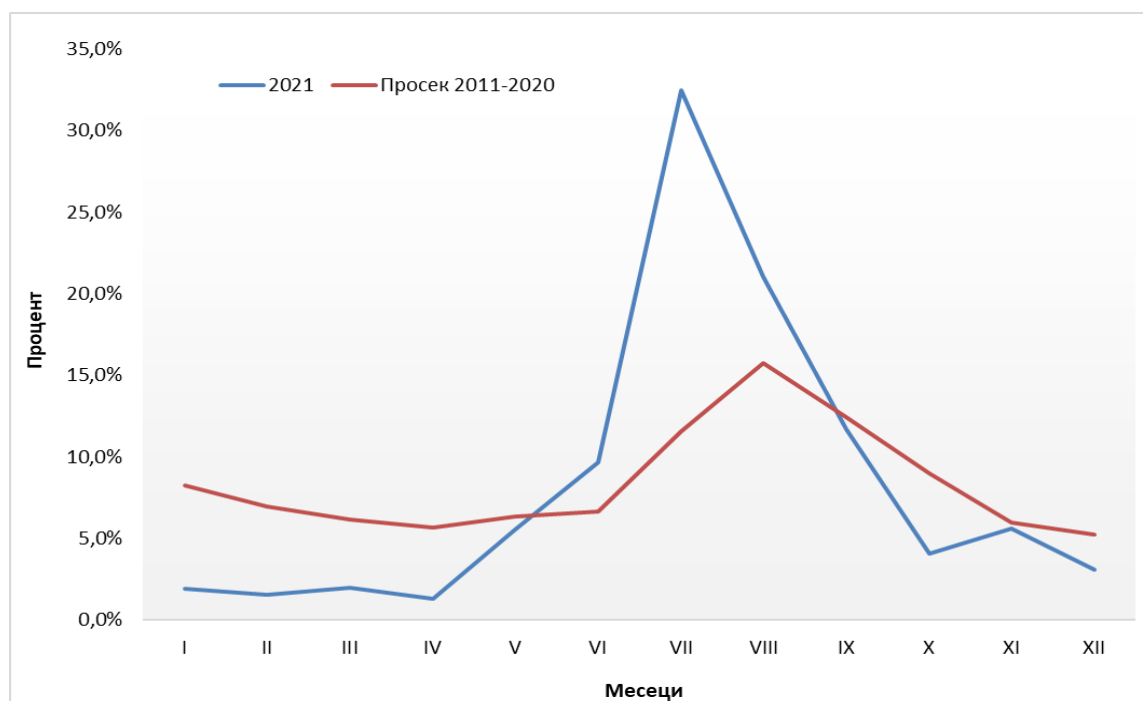
Ентероколитите учествуваат со 78,9% во групата на цревни заразни заболувања, а со 48,7% во вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2021 година.

Графикон 6. Ентероколитис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Во 2021 година, ентероколитите го задржуваат сезонскиот карактер на јавување и покрај малиот број на пријавени лица (Графикон 7).

Графикон 7. Дистрибуција на заболени од ентероколити по месеци, како процент од вкупен број на заболени, просек 2011-2020 и 2021 година, Р.С. Македонија

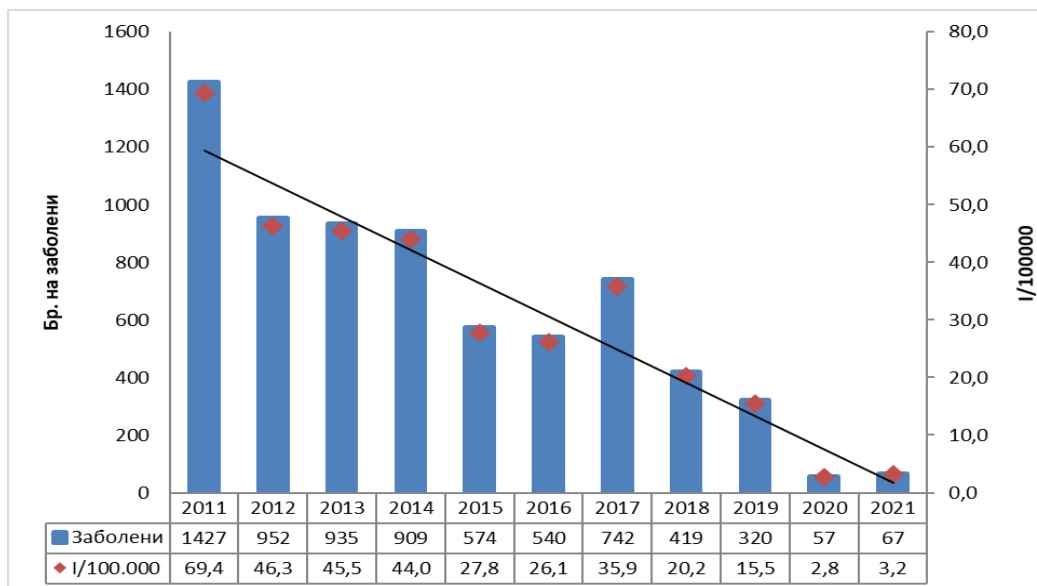
5.2. Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации (АТИ)

Пријавени се 67 заболени со инциденца од 3,2 на 100.000 жители (Табела 9).

Најниска инциденца во десетгодишниот период 2011-2020 е регистрирана во 2020 (2,8/100.000), а највисока инциденца кај АТИ е забележана во 2011 година (69,4/100.000). Анализирајќи го десетгодишниот период, се регистрира изразито негативен тренд на инциденцата на АТИ (Графикон 8).

Во текот на 2021, пријавени се две епидемии од оваа група. Епидемиите се претходно опишани во соодветното поглавје на овој извештај.

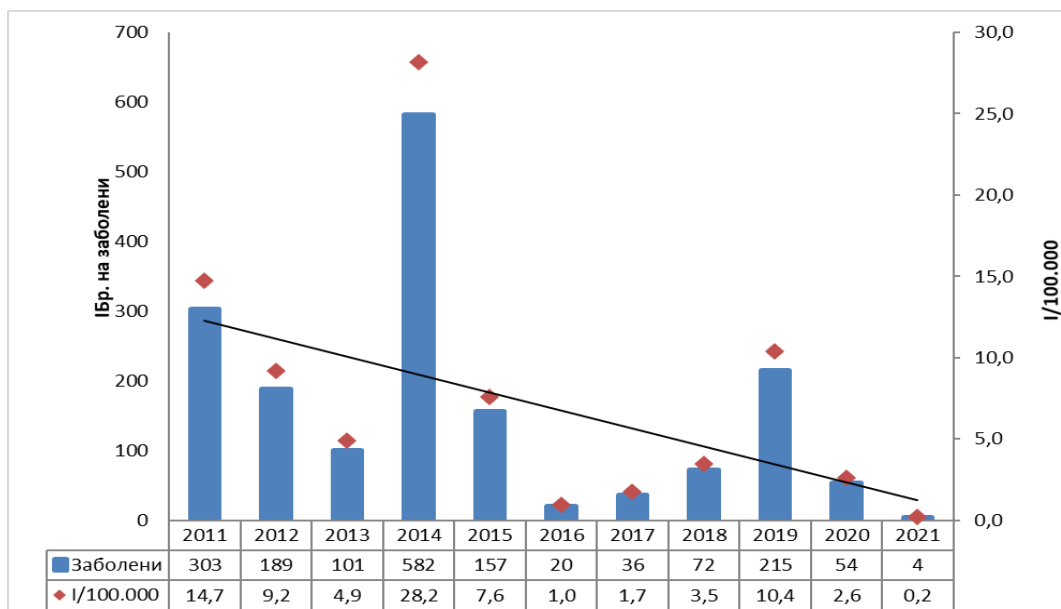
Графикон 8. АТИ, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година

5.3. Вирусен хепатит тип А

Вирусниот хепатит тип А во 2021 година е регистриран со 4 заболени и инциденца од 0,2 на 100.000 жители. Ако се из земе епидемиската 2014 година со 582 заболени (I=28,2/100.000), се регистрира негативен тренд на бројот на пријавени случаи во периодот од 2011 до 2020 година (Графикон 9).

Графикон 9. Хепатитис А, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

5.4. Салмонелози

Во текот на 2021 година, пријавени се 194 заболени лица со инциденца од 9,4 на 100.000 жители (Табела 9 и 10).

Во периодот 2011-2020 година, најголем број на заболени (n=373) и највисока инциденца (18,0/100.000) од салмонелози се регистрирани во 2018 година, а најнизок во 2020 (n=119, I=5,8/100.000) (Табела 10).

Табела 10. Салмонелози, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	281	245	262	204	348	254	317	373	228	119	194
I/100.000	13,7	11,9	12,7	9,9	16,8	12,3	15,3	18,0	11,0	5,8	9,4

5.5. Шигелоза

Инциденцата на шигелоза во 2021 изнесува 0,5 на 100.000 жители (n=10) (Табела 9 и 11).

Регистрираната инциденца во периодот 2011-2020 година се движи од 0,1 во 2020 кога се регистрирани 3 случаи, до 1,2 на 100.000 жители (2018 година) (Табела 11).

Табела 11. Шигелоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	16	23	9	22	7	16	19	25	9	3	10
I/100.000	0,8	1,1	0,4	1,1	0,3	0,8	0,9	1,2	0,4	0,1	0,5

5.6. Инфекции со Escherichia coli

Цревните инфекции предизвикани од E. coli подлежат на задолжително пријавување со законските измени и дополнувања од 2009 година.

Во 2021 година регистрирано е 101 заболено лице со инциденца од 4,9 на 100.000 жители. Речиси 74,3% од заболените (n=75), слично како и години наназад, се регистрирани на територијата на ЦЈЗ Битола (Табела 1 во Прилог).

Најголем број (n=226; I=10,9/100.000) е регистриран во 2015, а најмал (n=81; I=3,9/100.000) во 2013 година (Табела 12).

Табела 12. Инфекции со E. coli, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	124	100	81	162	226	165	173	188	161	89	101
I/100.000	6,0	4,9	3,9	7,8	10,9	8,0	8,4	9,1	7,8	4,3	4,9

5.7. Тифуси и паратифуси

Во 2021, како и претходните пет години не е регистриран случај на тифус и паратифус.

Во Република Северна Македонија тифусот не е регистриран од 2002 година наваму, а паратифусот од 1996 наваму се регистрира само во 2011 - со два случаи и 2015 - со еден случај.

5.8. Цардијаза

Во текот на 2021 година регистриран е 1 случај на цардијаза, пријавен од ЦЈЗ Битола.

Во периодот 2011-2020, се регистрираат поединечни случаи на цардијаза - вкупно 46, од кои најголем број во 2018 ($n=12$; $I=0,6/100.000$). Ова заболување не подлежеше на задолжително пријавување до измените на законската регулатива во август 2009 година.

5.9. Листерิโอza

Во 2021 година не е регистриран случај на листериоза.

Во периодот од 2011 до 2020, регистрирани се поединечни случаи на листериоза - вкупно 19, од кои најголем број во 2014 ($n=11$; 5 смртни случаи; $I=0,5/100.000$).

5.10. Кампилобактериоза

Во 2021 година, регистрирани се два случаи на кампилобактериоза на територијата на ЦЈЗ Скопје.

Во периодот од 2011 до 2020, како и кај другите заболувања кои подлежат на пријавување по законските измени, регистрирани се поединечни случаи од ова заболување - вкупно 57, од кои најголем број во 2018 ($n=19$; $I=0,9/100.000$).

6. ЗООНОЗИ *

Во 2021 година, во оваа група се регистрирани 16 заболени лица и инциденца од 0,8/100.000. Во изминатите 10 години инциденцата на зоонози се движи од 1,6/100.000 во 2020 година до 7,2/100.000 жители во 2011 година (Табела 13).

Табела 13. Зоонози, I/100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I/100.000	7,2	6,4	4,6	4,2	4,2	3,0	4,0	3,2	2,2	1,6	0,8

Оваа година во групата на зоонози, најголем број на заболени (n=8) и највисока инциденца од 0,4 на 100.000 жители се регистрира кај ехинококозата (Табела 14).

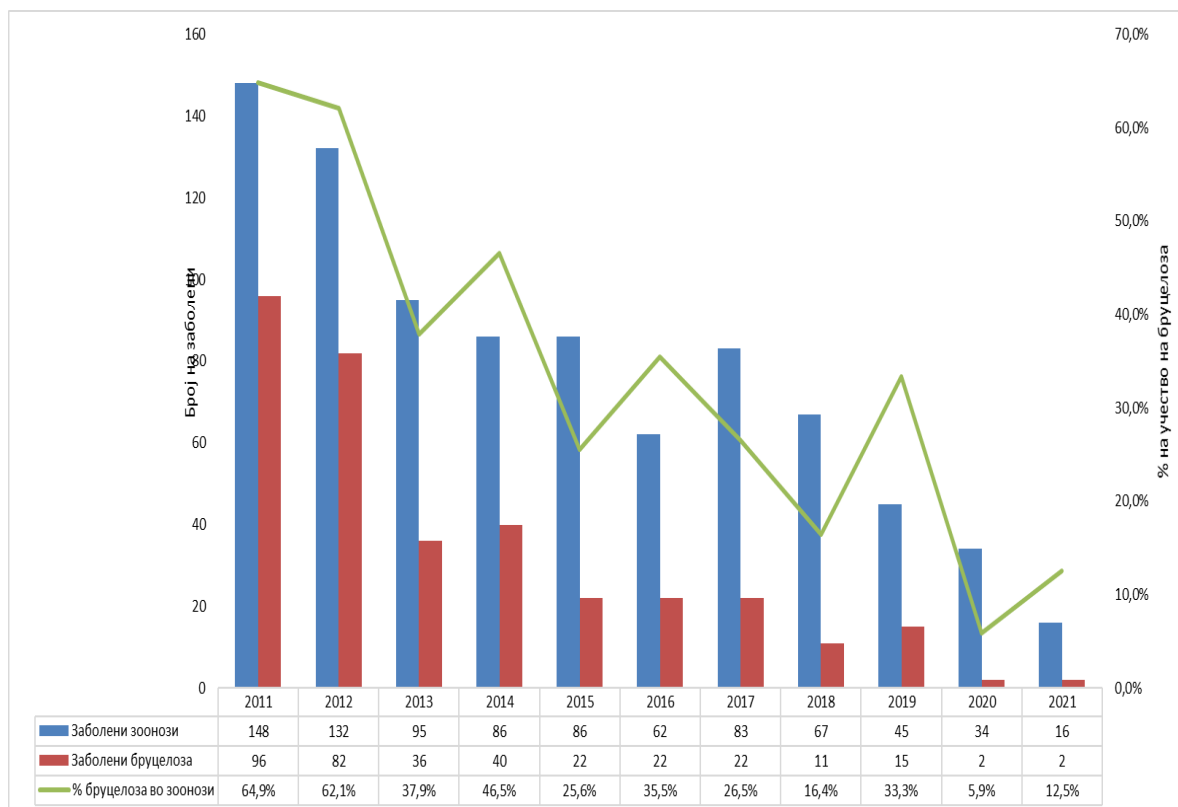
Табела 14. Инциденца на 100.000 жители од групата зоонози, Р.С. Македонија, период 2016-2020 и 2021

Година/заболување	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Антракс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Бруцелоза	0,1	0,1	0,7	0,5	1,1	1,1
Беснило	0	0	0	0	0	0,0
Ехинококоза	0,4	0,9	1,0	1,8	1,4	1,3
Лајшманиоза	0,1	0,3	0,1	0,6	0,4	0,2
Кју треска	0,0	0,0	0,0	0,05	0,1	0,2
Лајмска треска	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Прионски болести	0	0	0	0	0	0
Лептоспироза	0,05	0,0	0,0	0,1	0,2	0,05
Трихинелоза	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Тетанус	0,0	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0
Туларемија	0,1	0,1	0,1	0,0	0,6	0,0
Чума	0	0	0	0	0	0

Бројот на регистрирани случаи на бруцелоза има континуиран негативен тренд, а воедно се намалува и процентното учество на бруцелоза во вкупниот број на регистрирани зоонози, така што во 2021 бруцелозата учествува со 12,5%. Во претходниот десетгодишен период, највисоко учество од 64,9% се регистрира во 2011 година, а најниско во 2020 (5,9%) (Графикон 10).

*во оваа група се претставени и некои трансмисивни болести и природно-жаришни инфекции, како на пр. лајмската треска, лајшманиоза

Графикон 10. Број на заболени од зоонози, бруцелоза и процентно учество на бруцелозата во зоонози, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година

6.1. Бруцелоза

Во 2020 година регистрирани се 2 случаи на бруцелоза, исто како и минатата 2020 година. Во периодот 2011-2020 година, најголем број на заболени и највисока инциденца ($n=96$, $I=4,7/100.000$) се регистрирани во 2011 година, а најнизок во 2020 ($n=2$; $I=0,1/100.000$). Заболувањето е детално прикажано во посебен Извештај, согласно Програмата за испитување на појавата, спречување и сузбивање на бруцелозата кај населението во Република Северна Македонија во 2021 година.

6.2. Ехинококоза

Пријавени се 8 случаи со инциденца од 0,4 на 100.000, а во споредба со 2020 кога беа пријавени 19 заболени случаи, се забележува намалување.

Во периодот 2011-2020, најголем број на заболени ($n=37$) и највисока инциденца ($1,8/100.000$) се регистрирани во 2018, а најмал во 2012 и 2015 ($n=18$; $I=0,9/100.000$) (Табела 15).

Табела 15. Ехинококоза, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	33	18	27	21	18	26	30	37	21	19	8
$I/100.000$	1,6	0,9	1,3	1,0	0,9	1,3	1,4	1,8	1,0	0,9	0,4

6.3. Лајшманиоза

Регистрирани се 2 заболени лица, со инциденца од 0,1 на 100.000 жители, што е намалување во однос на 2020 година кога беа пријавени 6 случаи (Табела 16). Најголем број на случаи е регистриран во 2013 година ($n=20$; $I=1,0/100.000$).

Табела 16. *Лајшманиоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021*

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	2	13	20	11	4	5	9	12	3	6	2
I/100.000	0,1	0,6	1,0	0,5	0,2	0,2	0,4	0,6	0,1	0,3	0,1

6.4. Кју-треска

Во 2021 година не е пријавен случај на Кју-треска, како и претходните две години (Табела 17).

Во периодот 2011-2020 година, заболувањето се пријавува со поединечни случаи при што најголем број ($n=9$) е регистриран во 2014 - со инциденца од 0,4/100.000, која е регистрирана и во 2013 година, кога биле пријавени 8 случаи на заболување (Табела 17).

Табела 17. *Кју треска, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021*

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	5	4	8	9	2	4	3	1	0	0	0
I/100.000	0,2	0,2	0,4	0,4	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

6.5. Антракс

Во 2021 година не е пријавен случај на антракс, исто како и претходните 6 години.

Во претходните 10 години, слично како и другите заболувања во групата на зоонози, антраксот се регистрира со поединечни случаи, а најголем број случаи ($n=3$) пријавени се во 2011 година ($I=0,15/100.000$). (Табела 18).

Табела 18. *Антракс, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021*

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	3	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0
I/100.000	0,15	0,10	0,00	0,05	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

6.6. Тетанус

Нема пријавен случај на тетанус во 2021 година. Во изминатите 10 години, регистрирани се вкупно 4 случаи од кои 1 завршил со смртен исход, во 2012 година ($I_t=25,0\%$) (Табела 19).

Во Република Северна Македонија, последниот случај на неонатален тетанус е регистриран во 1993 година.

Табела 19. Тетанус, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Заб./Умр.	0	2/1	0	0	1	1	0	0	0	0	0
$I/100.000$	0,0	0,1	0,0	0,0	0,05	0,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

6.7. Лајм борелиоза (лајмска болест)

Во 2021 не се пријавени случаи на лајм борелиоза. Во изминатиот десетгодишен период 2011-2020, најголем број на заболени е регистриран во 2012 ($n=11$; $I=0,5/100.000$) (Табела 20).

Табела 20. Лајм борелиоза, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	8	11	4	2	1	2	2	4	4	4	0
$I/100.000$	0,4	0,5	0,2	0,1	0,05	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0

6.8. Туларемија

Во 2021, пријавени се 3 случаи на туларемија ($I=0,1/100.000$). Во претходниот десетгодишен период, најголем број на заболени е регистриран во 2015 ($n=37$; $I=1,8/100.000$).

Во периодот од 1990 па досега, случаи на туларемија се јавуваат во нееднакви временски интервали - најчесто во епидемиска форма, иако во последните години се регистрирани и спорадични случаи.

Во претходниот десетгодишен период 2011-2020, пријавена е една епидемија на туларемија - во 2015 година, со најголем број на случаи регистриран во епидемија на туларемија досега – 37.

6.9. Останати зоонози

Од останатите заболувања кои припаѓаат на оваа група (лептоспирози, трихинелози, беснило, прионски болести, чума), во 2021 година пријавен е еден случај на лептоспироза.

Во изминатиот десетгодишен период – 2011-2020 година регистрирани се вкупно 10 случаи на лептоспироза.

7. СЕКСУАЛНО И КРВНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во оваа група на заболувања претставени се ново регистрираните случаи во 2021 година на следниве болести: гонореја, сифилис, хламидијаза, хепатитис Б, хепатитис Ц, како и регистрираните лица кои живеат со ХИВ/СИДА.

Вкупниот број на заболени, заедно со случаите на ХИВ/СИДА изнесува 115 случаи и инциденца од 5,6 на 100.000 жители (бројот на заболени во оваа група, без регистрираните случаи на ХИВ/СИДА изнесува 71 ($I=3,5/100.000$)).

7.1. Гонореја

Во текот на 2021 година не се пријавени случаи на гонореја во Р. Северна Македонија. Во последните десет години случаите на гонореја се пријавуваат спорадично, најголем број заболени ($n=8$) и инциденца од 0,4 на 100.000 е регистриран во 2011 и 2020 година (Табела 21).

Табела 21. Гонореја, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2010-2019 и 2020

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	8	7	7	4	5	5	4	0	2	8	0
$I/100.000$	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,1	0,4	0,0

7.2. Сифилис

Во 2021 година, пријавени се 5 случаи на сифилис ($I=0,24/100.000$). Во претходните десет години се регистрираат поединечни случаи, најголем број на заболени лица се пријавени во 2018 година ($n=8$; $I=0,4/100.000$) (Табела 22).

Табела 22. Сифилис, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	1	0	2	1	1	4	4	8	6	1	5
$I/100.000$	0,05	0,00	0,10	0,05	0,05	0,19	0,19	0,39	0,29	0,05	0,24

7.3. Хламидијаза

Во тек на оваа година инфекциите предизвикани од хламидија учествуваат со нешто помалку од 1/3 (29,6%) во болестите регистрирани во групата на СКПИ.

Пријавени се 34 случаи хламидијаза со инциденца од 1,6 на 100.000 жители, со намалување од 30,6% во споредба со 2020 година (Табела 23).

Во периодот 2011-2020 година најголем број хламидијазите бележат во 2013 и 2014 година - 633 и 607 регистрирани случаи, со инциденца од 30,8 и 29,4/100.000 жители, соодветно.

Табела 23. Инфекции предизвикани со хламидија, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	289	253	633	607	264	124	137	95	53	49	34
I/100.000	14,1	12,3	30,8	29,4	12,8	6,0	6,6	4,6	2,6	2,4	1,6

7.4. ХИВ/СИДА

Во 2021 година регистрирани се 44 нови случаи на лица кои живеат со ХИВ/СИДА.

Детален преглед на состојбата со ХИВ/СИДА во Р.С. Македонија за 2021 и споредба со изминатиот период е даден во посебен Годишен извештај за реализација на Програмата за заштита на населението од ХИВ/СИДА во Р.С. Македонија во 2021.

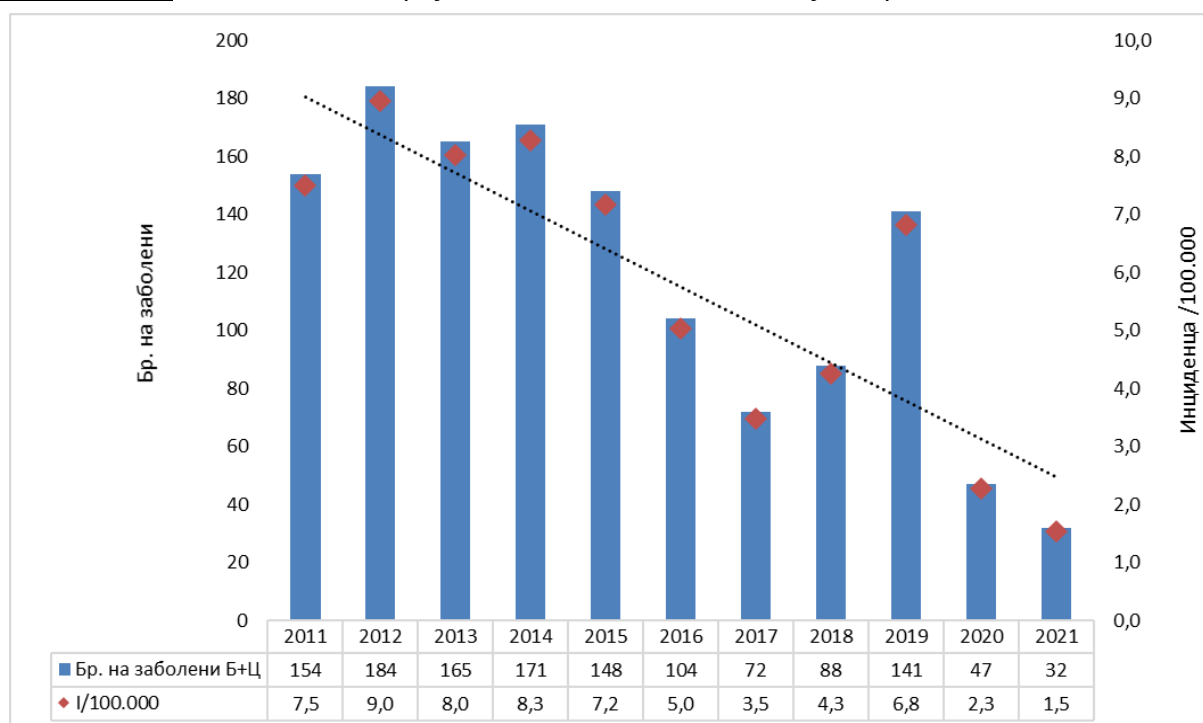
7.5. Вирусен хепатит тип Б

Во тек на оваа година, инфекциите предизвикани од вирусот на хепатит Б се на трето место по број на регистрирани заболувања во групата на СКПИ (после хламидијазите и заболениите со ХИВ/СИДА) и учествуваат со 25,2% во болестите застапени во оваа група, пријавени во 2021 година. Вирусниот хепатит Б во 2021 е регистриран со 29 заболени лица (I=1,4/100.000).

Оваа година регистриран е еден смртен случај асоцирани со Хепатитис Б, од ЦЈЗ Штип.

Во претходниот десетгодишен период, инциденцата се движи од 1,8 во 2020 година до 9,0 на 100.000 жители во 2012 година и бележи тренд на значително опаѓање (Графикон 11).

Графикон 11. Хепатитис Б, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

7.6. Вирусен хепатит тип Ц

Вирусниот хепатитис Ц е регистриран со 3 случаи ($I=0,1/100.000$).

Во претходниот десетгодишен период, инциденцата се движи од 0,5 во 2020 до 8,1 во 2012 година или просечно $2,9/100.000$ (Табела 24, Графикон 11).

Регистрирани се два случаи со смртен завршеток, по еден во 2013 и 2016 година (Табела 24).

Табела 24. Хепатитис Ц, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заб/ умрени	76	166	70/1	63	60	45/1	29	35	50	10	3
$I/100.000$	3,7	8,1	3,4	3,0	2,9	2,2	1,4	1,7	2,4	0,5	0,1

8. ОСТАНАТИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во оваа група на заразни заболувања прикажани се: вирусни (серозни) менингити, вирусни енцефалити, бактериските менингити, маларија, токсоплазмоза, хеморагичните трески, скабиес (шуга) и неозначените вирусни хепатити, со вкупно 171 заболени и инциденца од 8,3 на 100.000 жители.

Со највисока инциденца ($I=7,3/100.000$) во оваа група, како и во претходните пет години се регистрира скабиесот со 151 регистриран случај (Табела 25).

Инциденцата на останатите заболувања кои припаѓаат во оваа група е значително помала ($I < 1/100.000$) и е претставена во Табела 25.

Табела 25. Останати заразни заболувања, инциденца на 100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2016-2020 и 2021 година

Година/заболување	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Скабиес	7,3	9,2	16,1	16,2	18,7	20,3
Неодреден вирусен хепатитис	0,2	0,7	3,4	1,9	2,0	2,3
Бактериски менингитиси	0,3	0,6	1,6	1,3	2,0	2,2
Вирусен енцефалитис	0,1	0,4	1,2	0,9	0,8	1,3
Вирусни менингитиси	0,1	0,1	0,9	1,0	1,6	1,1
Маларија	0,0	0,2	0,10	0,05	0,3	0,3
Токсоплазмоза	0,0	0,0	0,10	0,0	0,05	0,15
Хеморагични треска со бубрежен синдром	0,1	0,0	0,1	0,1	0,8	0,05

8.1. Скабиес

Скабиесот во 2021 година се регистрира со 151 случај и инциденца од 7,3/100.000 жители (Табела 25 и 26). Најголем број заболени (n=527) и највисока инциденца од 25,5/100.000 во периодот 2011-2020 година, регистрирани се во 2015 година, а најмал број и инциденца (n=190, I=9,2/100.000) во 2020 година (Табела 26).

Табела 26. Скабиес, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	332	305	309	452	527	420	386	336	333	190	151
I/100.000	16,2	14,8	15,0	21,9	25,5	20,3	18,7	16,2	16,1	9,2	7,3

8.2. Вирусен енцефалитис

Во 2021 година се пријавени 3 заболени од вирусен енцефалитис, со инциденца од 1,2 на 100.000 жители, без смртни исходи.

Во изминатиот десетгодишен период, најголем број на заболени се пријавени во 2014 година (n=32), додека најголем број на смртни случаи (n=5) и највисок леталитет од 17,2%, се регистрирани во 2013 (Табела 27).

Во 10-годишниот период 2011-2020, смртни случаи се регистрираат секоја година, освен во 2017 и 2020 година, кога се регистрирани и најмал број на заболени во овој период (n=17 и n=8, соодветно).

Табела 27. Вирусни енцефалити, број на заболени и умрени, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Заболени/ Умрени	25/2	24/3	29/5	32/3	27/2	27/2	17	19/2	24/2	8	3
I/100.000	1,2	1,2	1,4	1,5	1,3	1,3	0,8	0,9	1,2	0,4	0,1

Вирусен (серозен) менингитис

Регистрирани се 3 заболени и инциденца од 0,1/100.000 во 2021 година.

Највисок број на случаи (n=37) и инциденца (1,8/100.000) во периодот 2011-2020 се регистрира во 2013 и 2015 година, а најнизок во 2020 година – 3 случаи и инциденца од 0,1/100.000 (Табела 28).

Табела 28. Вирусен менингитис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	22	29	37	18	37	22	34	20	18	3	3
I/100.000	1,1	1,4	1,8	0,9	1,8	1,1	1,6	1,0	0,9	0,1	0,1

8.3. Бактериски менингитиси

Регистрирани се 6 заболени ($I=0,3/100.000$), без смртен исход.

Највисок број на заболени и инциденца ($n=64$, $I=3,1/100.000$) во периодот 2011-2020 година е регистриран во 2015 година, а најнизок број ($n=13$) и инциденца ($0,6/100.000$) е регистриран во 2020 (Табела 29).

Во 2011 година е регистриран највисок леталитет - 14%, кога од 50 заболени кај 7 болеста завршила со летален исход. Освен во 2017 и 2020 година, во сите останати години од десетгодишниот период 2011-2020 се регистрирани смртни случаи (Табела 29).

Табела 29. Бактериски менингитис, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, 2010-2019 и 2020

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Заболени/ умрени	50/7	37/3	47/2	57/1	64/2	46/1	41	26/2	33/3	13	6
$I/100.000$	2,4	1,8	2,3	2,8	3,1	2,2	2,0	1,3	1,6	0,6	0,3

8.4. Маларија

Во 2021 година не се регистрирани случаи на импортирана маларија (Табела 30).

За периодот од 2011-2020 година, пријавени се вкупно 36 случаи на маларија, сите импортирани. Најголем број на заболени е пријавен во 2016 и 2017 година – по 6 случаи ($I=0,3/100.000$), а во 2011 година не е регистриран ниту еден случај на маларија.

Во овој десетгодишен период, регистрирани се вкупно 4 смртни случаи, по еден во 2014, 2016, 2017 и 2020 година (Табела 30).

Табела 30. Број на пријавени случаи на маларија - заболени/умрени и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021 година*

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Заболени/ умрени*	0	5	3	5/1	4	6/1	6/1	1	2	4/1	0
$I/100.000$	0,0	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,05	0,10	0,2	0,0

* сите регистрирани заболени во Р.С. Македонија се импортирани случаи

8.5. Токсоплазмоза

Во 2021 година не се регистрирани случаи на токсоплазмоза. Во десетгодишниот период 2011-2020 година се регистрираат 11 поединечни случаи, најмногу во 2016 година ($n=3$).

8.6. Хеморагични трески

Оваа година се пријавени 3 случаи на хеморагични трески со бубрежен синдром.

За споредба, во 2018 и 2019 година, пријавени беа исто по 3 случаи, а во 2017 година е регистриран најголемиот број во десет-годишниот период 2011-2020 - 16 случаи на хеморагична треска со бубрежен синдром.

Случај на Конго-кримска хеморагична треска нема регистрирано од 2010 година.

8.7. Неопределен вирусен хепатит

Неопределениот вирусен хепатит во 2021 година е регистриран со 5 случаи и инциденца од 0,2 на 100.000 жители.

Највисок број на заболени и инциденца ($n=261$; $I=12,6/100.000$) во периодот 2011-2020 е регистриран во 2014 година, а најнизок во 2020 ($n=15$; $I=0,7/100.000$) (Табела 31).

Табела 31. Неопределен вир. хепатит, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, 2011-2020 и 2021

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на заболени	51	68	61	261	46	47	41	40	71	15	5
$I/100.000$	2,5	3,3	3,0	12,6	2,2	2,3	2,0	1,9	3,4	0,7	0,2

9. ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ*

9.1. ГРИП / ИЛИ

Грипот/заболувањата слични на грип, што не се вброени во вкупниот број на заболени, во календарската 2021 година се регистрирани со вкупно 2.461 случај и инциденца од 119,0/100.000 жители (Графикон 12). Нема смртни случаи асоцирани со грип.

Годишната инциденца на грип/ИЛИ е пониска за 92,5% споредено со претходната година.

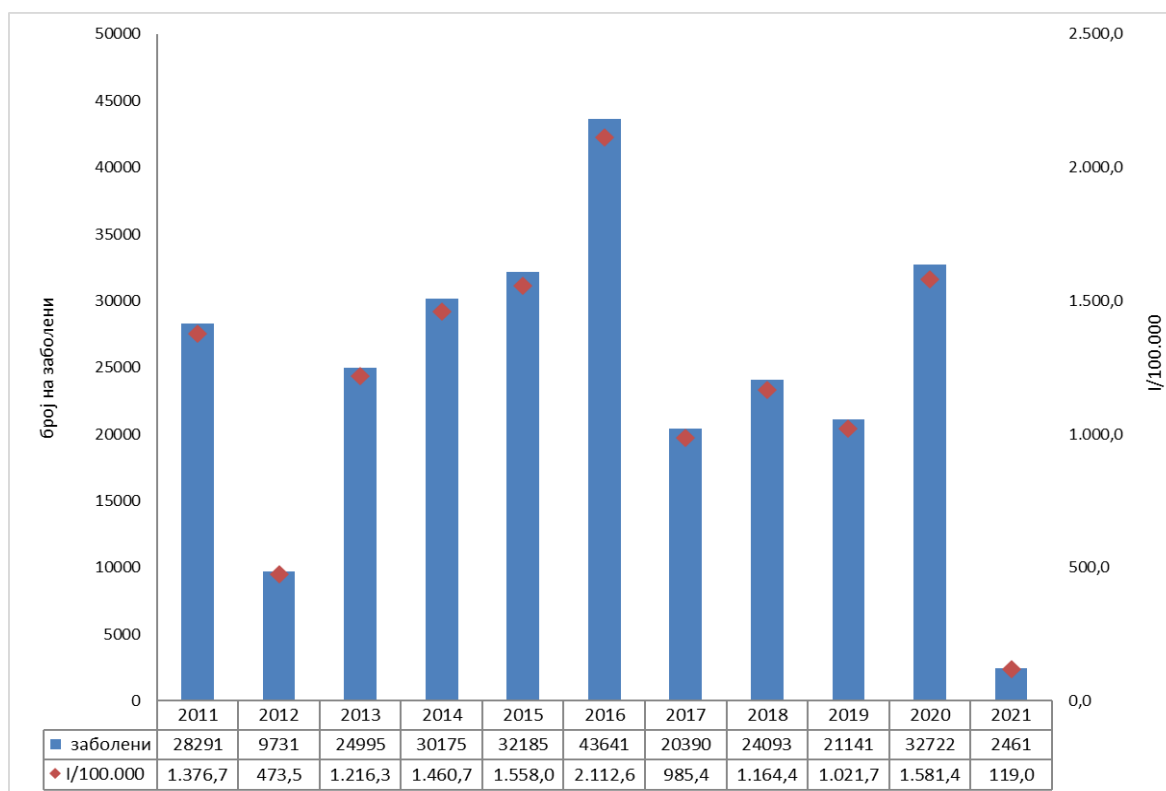
Од заболениите од грип/ИЛИ во 2021 година, 69,6% се регистрирани во последните 13 недели од 2021 година - случаи кои припаѓаат на сезоната 2020/2021 година.

Врвот на регистрирани случаи е во 52-ра недела (n=565), а најголем број на заболени се пријавени во месец декември (n=1.304) (Табела 3 во Прилог).

Во периодот 2011-2020 година, грипот/ИЛИ со најмал број заболени (n=9.731) и најниска инциденца (473,5/100.000) на годишно ниво е регистриран во 2012 година (Графикон 12).

Најголемиот број заболени на годишно ниво (n=43.641) и највисока инциденца (2.112,6/100.000) во овој период, регистрирани се во 2016 година (Графикон 12).

Графикон 12. Грип/ИЛИ, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2011-2020 и 2021

*Овие заболувања/состојби (грип и АФП), исто така подлежат на задолжително пријавување согласно важечката законска и регулатива и дадени се како бројчен приказ посебно, во склоп на Табела 1, 2 и 3, во Прилог на извештајот

Според возрасната дистрибуција, 47,5% (n=1.169) од заболените се на возраст од 15-64 години, што е за очекување поради бројноста на возрасната група, додека најголема специфична инциденца на 100.000 жители е регистрирана кај предшколските деца на возраст од 0-4 години (554,6/100.000) (Табела 32).

Табела 32. Дистрибуција по возраст и специфична инциденца на заболени од грип/ИЛИ во Р.С. Македонија, 2021 година

Возрасна група	0-4 години	5-14 години	15-64 години	65+ години
Број на заболени/умрени	577	556	1.169	159
I/100.000	554,6	242,4	81,7	52,1

9.2. COVID-19

На 26.02.2020 година, во Р.С. Македонија е регистриран првиот случај на COVID-19, предизвикан од новиот SARS-CoV-2 вирус.

Во 2021 година, пријавени се вкупно 141.740 случаи на COVID-19 (I=6.851,3/100.000), што претставува зголемување од 69,3% во однос на 2020 година, кога се регистрирани вкупно 83.734 случаи на COVID-19 (I=4.047,5/100.000).

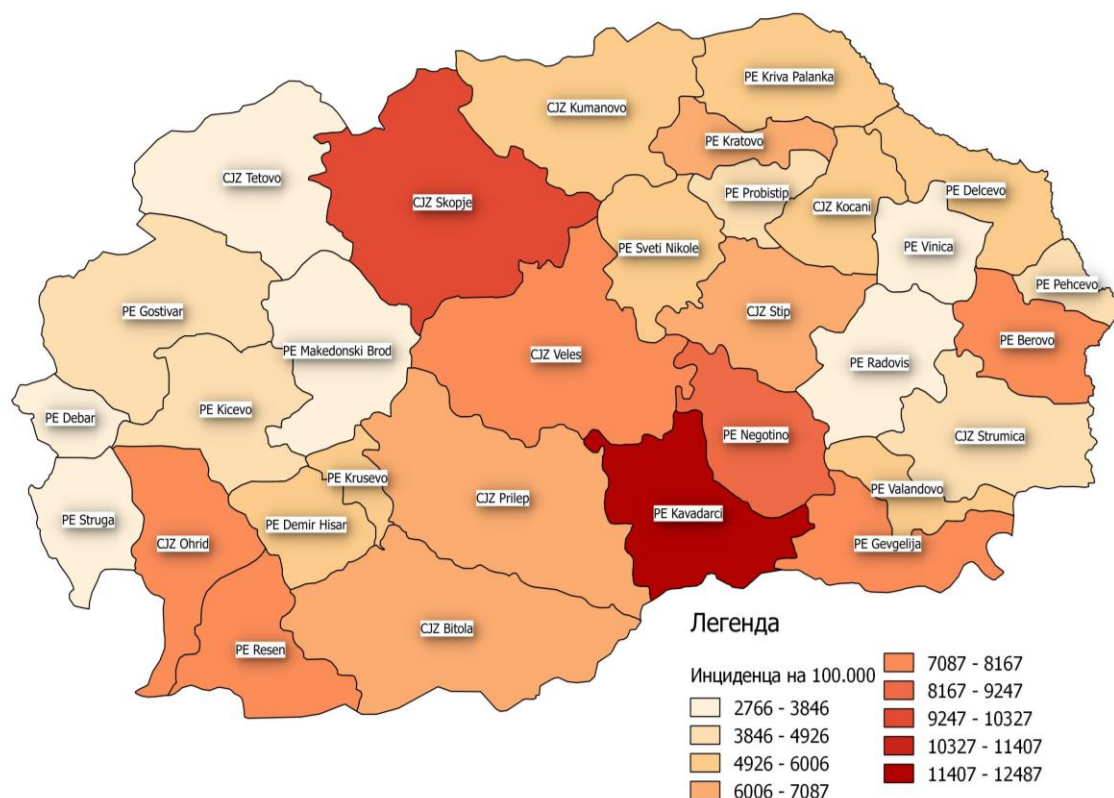
Во 2021 година, според место на постојано живеење/привремен престој, случаи на COVID-19 се регистрирани во 35 градови - ЦЈЗ/ПЕ низ државата. Најголем дел од нив се регистрирани во Скопје n=63.535, Куманово n=8.385, Прилеп n=6.577, Тетово n=6.560, Битола n=6.271, Кавадарци n=5.291, Гостивар n=4.735, Велес n=4.716 и Охрид n=4.378.

Слична е состојбата и во текот на 2020 година, споредбено, кога најголем дел од заболените беа регистрирани во Скопје n=36.189, Куманово n=4.748, Битола n=3.051, Прилеп n=4.244, Тетово n=4.777, Кавадарци n=2.141, Велес n=2.772, Гостивар n=3.390 и Охрид n=2.455.

Највисока кумулативна инциденца на 100.000 жители во 2021 година се регистрира во Кавадарци со 12.487,0/100.000 жители, Скопје (10.017,3/100.000), Гевгелија (9.321,9/100.000) и Неготино (9.202,5/100.000), а најниска инциденца од 2.766,2/100.000 жители се регистрира во Струга (Картограм 2).

Додека пак во 2020 година, највисока кумулативна инциденца на 100.000 жители беше регистрирана во Штип (6.324,8/100.000), следува Скопје (5.705,8/100.000), Свети Николе (5.279,2/100.000) и Кавадарци (5.052,9/100.000). Најниска инциденца од 1.772,1/100.000 жители беше регистрирана во Крушево.

Картограм 2. Географска дистрибуција на заболени од COVID-19 во 2021 година, инциденца на 100.000 жители

Во однос на дистрибуцијата по пол, во 2021 година се регистрирани 68.211 (48,1%) случаи на COVID-19 од машки пол и 73.529 (51,9%) припаднички на женскиот пол. Специфичниот морбидитет кај машките изнесува 6.589,0/100.000, а кај женските 7.113,9/100.000.

Слична дистрибуција по пол беше регистрирана и во текот на 2020 година, кога беа пријавени 42.690 (51,0%) машки и 41.044 (49,0%) женски лица. Специфичниот морбидитет кај машките изнесуваше 4.123,8/100.000, а кај женските лица 3.971,0/100.000.

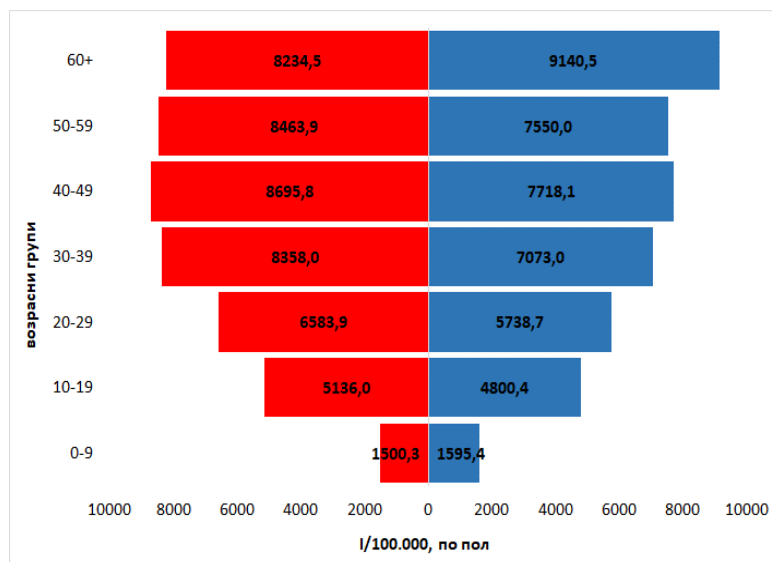
Возраста на заболениите се движи од 0 до 101 година (просек – 45,3 години). Најголем број на заболени се на возраст над 60 години – 37.627 (26,5%) со специфичен морбидитет од 8.651,3/100.000 што претставува и највисок специфичен морбидитет од сите возрасни групи. Најнизок специфичен морбидитет од 1.549,5 на 100.000 жители се регистрира кај деца на возраст од 0-9 години, каде се пријавени 3.391 случај (Графикон 13).

Споредбено, во текот на 2020 година најголем број на заболениите исто така се на возраст над 60 години – 19.443 (23,2%) со специфичен морбидитет од 4.470,4/100.000, додека највисок специфичен морбидитет од сите возрасни групи се забележува во возрасната група од 50-59 години 5.490,7/100.000 и регистрирани 15.388 заболени случаи. Најнизок специфичен морбидитет од 774,1 на 100.000 жители се регистрира кај деца на возраст од 0-9 години, каде се пријавени 1.694 случаи.

Во текот на 2021 година се регистрирани 3 брана на зголемување на бројот на пријавени случаи од COVID-19, со пикови на заболувањето во 13 недела (n=7.923 случаи), во 33 недела (n=6.826 случаи) и во 44 недела кога се регистрирани вкупно 3.502 заболени лица.

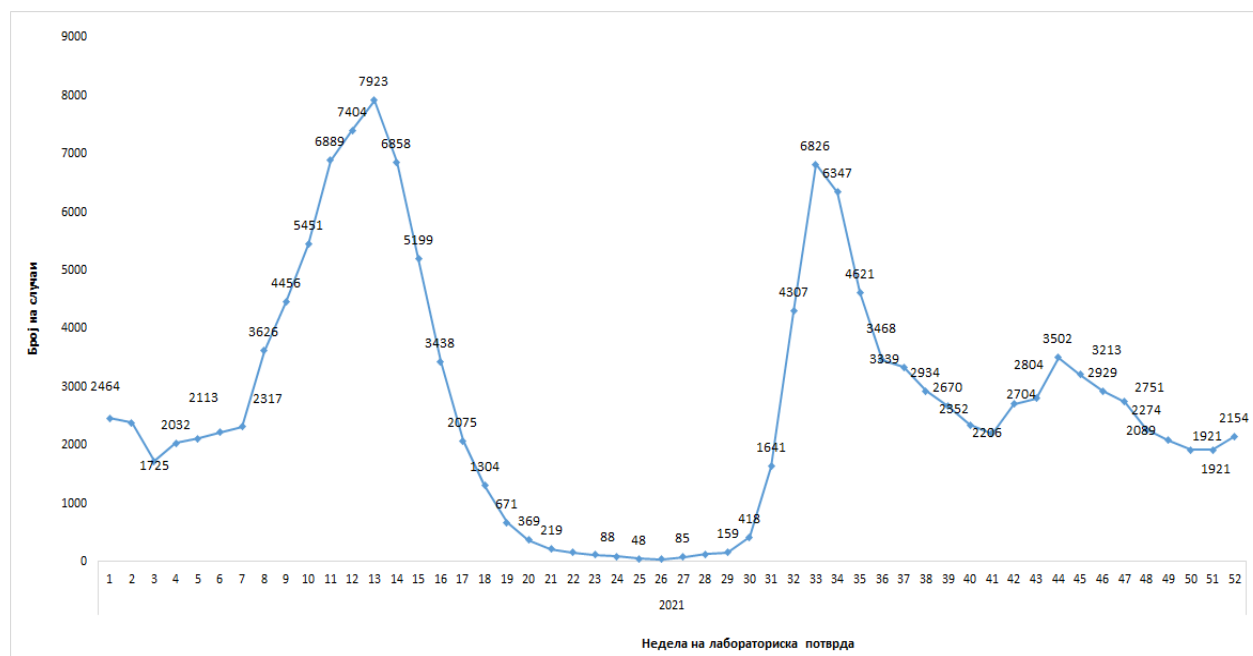
За споредба, во 2020 година беа регистрирани исто така три бран, од кои првиот бран на почетокот на пандемијата бележи врв на заболувањата во 16-та недела, со 370 пријавени случаи; следниот бран достигнува врв во 28-ма недела, со поголем број на заболени $n=1.073$ случаи, а во третиот бран се регистрирани најголем број на случаи ($n=7.480$) и е забележан во 47-та недела од годината.

Графикон 13. Инциденца на 100.000 жители од COVID-19 според пол и возрасна група ($n=141.740$), Р.С. Македонија, 2021

Највисок број на пријавени случаи на дневно ниво во текот на 2021 година ($n=1.512$) е регистриран на 30.03.2021. Најголем број на заболени на неделно ниво во 2021 година ($n=7.923$) е регистриран во 13-та недела (Графикон 14), во споредба со 2020 година кога најголем број на заболени ($n=7.480$) е регистриран во 47-ма недела.

Графикон 14. Дистрибуција на заболените од COVID-19 во С. Македонија според недела на лабораториска дијагностика, Р.С. Македонија, 2021

Во однос на симптоми кои се пријавени кај заболените, најчесто се регистрирани температура (56,6%), кашлица (46,3%) и малаксаност (45,1%). Кај 15,3% од дијагностицираните лица не се регистрирани симптоми на заболувањето (асимптоматски).

Во 2021, пријавени се 726 случаи кај бремени жени или 1,9% од пријавените заболени женски лица во фертилен период, од кои 44 биле хоспитализирани во текот на болеста. Од вкупниот број на регистрирани бремени жени, 136 се асимптоматски случаи.

Регистрирани се 4.133 или 2,9% случаи на заболување меѓу здравствени работници.

Во однос на коморбидитети, кај 42.694 лица се присутни хронична/и здравствени состојби, од кои најголем број (30.101) имаат кардиоваскуларна болест, 9.577 дијабет, 3.874 се со хронична белодробна болест и 6.626 со други хронични болести.

Во текот на 2021 година, вкупно 6.029 се импортирани случаи од кои 11 се детектирани на точка на влез. Вкупно 39.994 лица имале контакт со веќе потврден случај на COVID-19 во државата.

Регистрирани се 5.102 смртни случаи во 2021 година (Мт=246,6/100.000). Стапката на смртност односно леталитетот изнесува Лт = 3,6%.

За споредба, во текот на 2020 година беа регистрирани 3.070 смртни случаи (Мт=148,4/100.000), додека стапката на смртност изнесува Лт = 3,7%.

По градови, најголем број на починати лица е регистриран во Скопје (n=1.787), потоа следуваат Куманово (n=352), Тетово (n=308) и Прилеп (n=287). Највисок морталитет пак, се регистрира во Кавадарци (Мт=417,7/100.000), Охрид (Мт=352,2/100.000), Демир Хисар (Мт=336,1/100.000) и Крива Паланка (Мт=321,7/100.000). Највисок леталитет е регистриран во Македонска Каменица (Лт=7,1%), Демир Хисар (Лт=6,4%) и Виница (Лт=6,3%).

Во однос на датум на смрт, најголем број на смртни случаи се регистрирани на 08.04.2021 година (n=49), а според недела на пријавување во тек на 14-та недела (n=299), додека во тек на 2020 година најголем број на смртни случаи (n=270) е регистриран во текот на 48-ма недела.

Од регистрираните смртни случаи, најголем дел се на возраст над 60 години (n=4.258) каде е регистриран и највисок специфичен морталитет – Мт=979,0/100.000 жители, слично како и во текот на 2020 година, кога најголем број на смртни случаи се регистрира исто така кај возрасната популација над 60 години (n=2.446), каде исто така се регистрира и највисок специфичен морталитет – Мт=562,4/100.000 жители.

Регистрирани се 2.916 (57,2%) смртни случаи кај лица од машки, а 2.186 (42,8%) од смртните случаи се кај лица од женски пол.

Од починатите, кај 4.060 (79,6% од лицата за кои има податок) се регистрирани коморбидитети, најчесто кардиоваскуларна болест, дијабет и белодробна болест.

Од пријавените случаи, 6,2% починале во вонболнички услови, а 93,8% починале во болница, за време на хоспитализација.

Регистрирани се 6 смртни случаи кај бремени жени и 12 смртни случаи кај здравствени работници.

Споредбено, во текот на 2020 година, од регистрираните 3.070 починати, кај 72,1% од лицата за кои има податок се регистрирани коморбидитети, најчесто кардиоваскуларна болест, дијабет и белодробна болест. Од пријавените случаи, 9,9% починале во вонболнички услови, а 90,1% починале во болница, за време на хоспитализација. Регистрирани беа 3 смртни случаи кај бремени жени и 21 смртен случај кај здравствени работници.

9.3. Акутна флакцидна парализа (АФП)

Во текот на 2021 година, до Институтот за јавно здравје пријавен е еден случај на акутна флакцидна парализа кај дете од Скопје.

Од случајот, како и од неговите идентификувани контакти земен е материјал за лабораториско испитување и испратен е до референтната вирусолошка лабораторија на СЗО во Софија, Бугарија.

За сите испратени материјали, од референтната лабораторија повратно се добиени негативни резултати како за присуство на див полио вирус, така и за други ентеровируси.

Случајот е отфрлен како случај на полиомиелитис.

**Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија
Оддел за епидемиологија на заразни заболувања**

ПРИЛОГ

ТАБЕЛА 1. Пријавени заразни заболувања и исход на заболувањето во Република Северна Македонија во 2021 година, по Центри за јавно здравје и подрачни единици

ТАБЕЛА 2. Пријавени заразни заболувања во Република Северна Македонија, по возраст, пол и исход на заболувањето во 2021 година

ТАБЕЛА 3. Пријавени заразни заболувања во Република Северна Македонија, по месеци и исход на заболувањето во 2021 година

ТАБЕЛА 4. Регистрирани епидемии во Република Северна Македонија во 2021 година